

پایش بازار

پویایی های بازار

۱- قیمت نفت تا ۵۰ دلار هر بشکه بالا آمد. این بدان معناست که تولید نفت شیل آمریکای شمالی برای وارد شدن به بازار از این پس می تواند اقتصادی باشد. قیمت نفت برنت در روز جمعه تا ۴۹,۲۴ دلار هر بشکه افزایش یافت که بالاترین از ماه مارس ۲۰۲۰ تا کنون می باشد. قیمت نفت تگزاس اینترمدیت نیز به ۴۶,۱۱ دلار هر بشکه رسید. توزیع واکسن بیماری کووید ۱۹ در روزهای آینده انجام می شود. در عین حال برخی کشورها مانند چین به شکوفایی اقتصادی مجدد رسیده اند. قیمت گاز در این میان کاهش قابل توجهی داشته و از بالای ۳ دلار در هفته های گذشته به پایینتر از ۲,۵ دلار هر میلیون بی تی یو رسیده است. پیش بینی می شود که در آمریکا زمستان تا اندازه ای معتدل باشد.

تفسیر هفته

۱- اوپک پلاس در آخرین جلسه خود در روز پنجشنبه هفته گذشته تنها به این نتیجه رسید که تصمیم گیری بصورت مقطعی در اول هر ماه میلادی مبنی بر آزادی ۵۰۰ هزار بشکه از توافق کاهش قبلی اوپک انجام شود. این بدان معناست که کشورهای عضو اوپک پلاس از ابتدای ۲۰۲۱، ۷,۲ میلیون بشکه در روز از تولید خود را همچنان کاهش می دهند. عربستان سعودی مدافع این نظریه بود که مناسب است کاهش ۷,۷ میلیون بشکه در روز اعمال شده به بازار نفت در ۲۰۲۰ را حداقل تا ماه مارس ۲۰۲۱ ادامه دهند. اما امارات عربی متحده با این پیشنهاد مخالفت کرد. این کشور معتقد است که به سهمیه مصوب در جلسات گذشته اوپک پلاس پایبند بوده، در حالیکه کشورهای نظیر عراق، روسیه و نیجریه به سهمیه پایبند نبوده و بیشتر تولید کرده اند. امارات در گذشته از تصمیمات عربستان سعودی پیروی می کرد، اما به نظر می رسد این کشور در حال تبدیل شدن به یک صدای تازه در داخل اوپک است. عراق اعلام کرده به دلیل مشکلات بودجه ای و نگرانی از شورش های خیابانی نمی تواند کاهش تولید را انجام دهد. تا کنون عراق بصورت متوسط ۶۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از سهمیه تولید کرده است. روسیه نیز ۵۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از سهمیه تولید کرده است. روسیه می گوید که کاهش ۲ میلیون بشکه ای در روز که به روسیه رسیده، برای این کشور مناسب نیست. بنظر می رسد که بدون سیاست کاهش تولید اوپک پلاس و تولید آزادانه نفت خام به هر مقدار، اضافه عرضه در بازار باعث پایین آمدن قیمت نفت و کم شدن درآمد کشورهای تولیدکننده نفت خواهد شد. برعکس، سیاست گذاری کاهش تولید به اندازه زیاد، باعث بالارفتن قیمت نفت و سرازیر شدن نفت شیل به بازار خواهد شد که مجددا قیمت نفت را به پایین سوق خواهد داد. تعادل ظریف قیمت نفت و تولید اوپک پلاس به برخی از کشورها این امکان را می دهد که مانند امارات خواسته های خود را مطرح کنند. در نهایت جلسه دوم وزرای نفت و انرژی اوپک پلاس در روز پنج

شنبه به این نتیجه رسیدند که از ابتدای ۲۰۲۱ از کاهش ۷,۷ میلیون بشکه ای در ماه ژانویه ۵۰۰ هزار بشکه را آزاد نمایند. برای ماه های بعد کمیته وزارتی اوپک در اول هرماه تصمیم گیری کند. ایران در این بحث ها حضور فعال ندارد.

۲- تقاضا برای نفت در آینده نزدیک مجدداً به قبل از شیوع بیماری کووید-۱۹ باز خواهد گشت. به گفته مدیر شرکت پاپونیر، تقاضا برای نفت در ۲۰۲۲ به همان حدود ۱۰۰ میلیون بشکه در روز که ماقبل از کرونا بود باز می گردد. به نظر او در ۲۰۲۱ تقاضا برای نفت حدود ۹۷ میلیون بشکه در روز خواهد بود.

۳- سال ۲۰۲۰ دومین سالی است که گرمترین سال از زمانی است که انسان اطلاعات تغییر اقلیم را جمع آوری نموده است. پس از ۲۰۱۶ این دومین سالی است که مجموعه ای از حوادث طبیعی باعث شده اند که دمای زمین افزایش یابد. دبیرکل ملل متحد اعلام داشت که امواج گرما، خشکسالی، آتش سوزی جنگلها، و توفان های شدید سال ۲۰۲۰ را دومین سال داغ از ۱۸۶۰ تا بحال نموده است. او فعالیت های انسانی و سیاست گذاری های نادرست را علت اصلی چنین تغییری در دمای زمین می داند. استرالیا، سیبری، و ایالات متحده آمریکا در سال جاری با آتش سوزی های گسترده روبرو بوده اند.

۴- چین در سپتامبر سال جاری در جریان مجمع عمومی ملل متحد اعلام کرد که این کشور تا سال ۲۰۳۰ به قله تولید دی اکسید کربن رسیده و تعهد می کند که تا ۲۰۶۰ به اقتصاد با کربن صفر برسد. رسیدن به چنین هدفی نیازمند پیشرفتهای گسترده در بومی کردن فناوری های مربوط به کاهش گازهای گلخانه ای، و استفاده از فرصت های دیپلماتیک و بین المللی از سوی چین است. چین بزرگترین منبع انتشار گازهای گلخانه ای است و همچنین بزرگترین مصرف کننده انرژی های فسیلی با آلودگی بالا مانند زغال سنگ است. بنظر می رسد چین در گذار از انرژی نیازمند برداشتن قدم های اساسی در سبب انرژی مصرفی خود است. چهاردهمین برنامه پنج ساله چین برای سالهای ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵ می باید منعکس کننده سیاست ها و راهبردهای اساسی چین در این زمینه باشد.

۵- در حالیکه اکثر اقتصادهای جهان در رکود و یا وضعیت کاهش یابنده در فصول اول و دوم ۲۰۲۰ بودند، بررسی ها نشان می دهد که چین از این حالت عبور کرده و به حالت ثبات و اکنون بصورت آهسته به وضعیت بهبود وارد می شود. رقبای چین مانند آمریکا، اروپا، کانادا و استرالیا در وضعیت های بدی قرار دارند. چین و اختلافات سیاسی این کشور با استرالیا، استرالیا را در تنگنا قرار داده است. بنادر چینی محدودیت ها و تعرفه های سنگین برای واردات غلات، زغال سنگ و گاز طبیعی از استرالیا وضع کردند. چند کشتی به ارزش ۷۰۰ میلیون دلار محموله زغال سنگ استرالیا در بیرون از بنادر چینی منتظر تصمیم مالکان محموله ها هستند. در ۲۰۱۸ و ۱۹ چین ۱۴ میلیارد دلار از استرالیا تنها زغال سنگ وارد کرد. روابط چین و استرالیا در پس از تصمیم استرالیا برای بررسی علت شیوع بیماری کوید-۱۹ و نقش

حزب کمونیست چین در آن بالا گرفت. چین ۲۰۰ درصد بر تعرفه های شراب استرالیا افزود و واردات این کالا به چین صفر شد. در عوض چین در راستای توافق در فاز اول بعد از جنگ تجاری به واردات بیشتر از آمریکا روی آورده است. محصولات هم چون گوشت، گندم، ذرت، و دانه سویا و نفت خام و گاز طبیعی از آمریکا چین خریداری می کند.

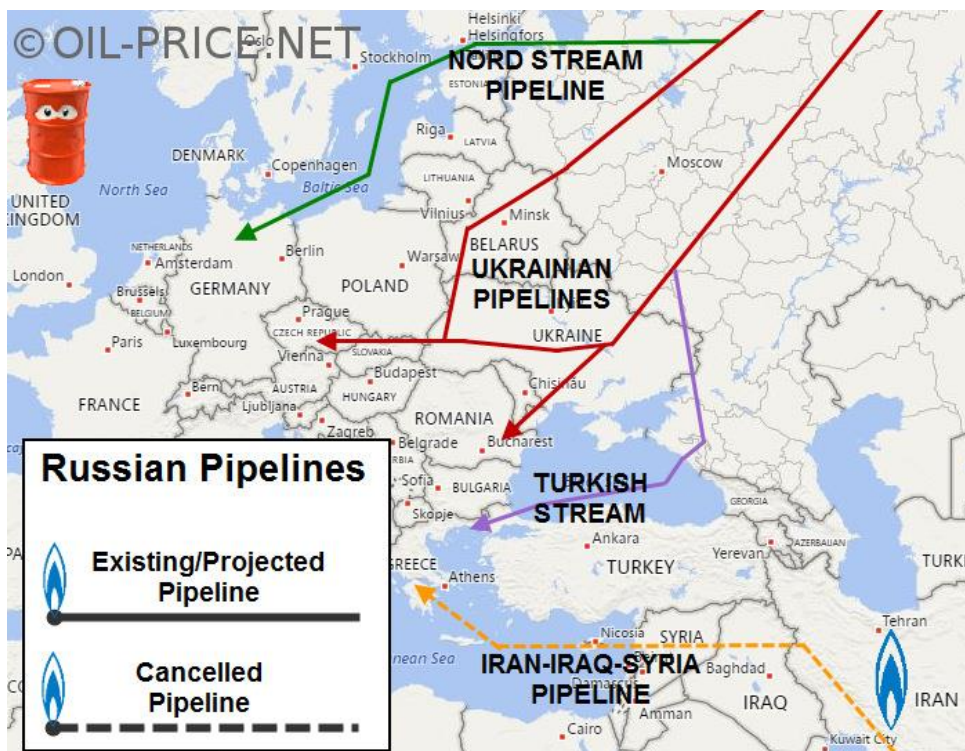
China's import and export trade of 202001~10			
Unit: \$ billion			
Import & Export	Export	Import	Surplus
3,712.0	2,048.1	1,663.9	384.2
-0.6%	0.4%	-1.8%	11.5%

۶- هند در پی متنوع سازی واردات نفت خام خود تمایل دارد که مجدداً از ایران و ونزوئلا نفت خریداری نماید. وزیر نفت هند می گوید که بعنوان یک خریدار دنبال آن هستیم که از نقاط مختلفی نفت خام را تامین کنیم. هند منتظر است که با روی کار آمدن رئیس جمهور جدید آمریکا شرایط برای خرید نفت از ایران و ونزوئلا مهیا شود. در همین حال صادرات نفت ونزوئلا در ماه نوامبر نسبت به ماه اکتبر به دو برابر یعنی ۶۳۹ هزار بشکه در روز رسید. اکثر این نفت به سمت کشورهای آسیایی بخصوص چین و هند سرازیر شده است. شرکت ملی نفت ونزوئلا حمل نفت را توسط نفتکش های خود به عهده گرفته و از روش هایی مانند انتقال نفت به تانکر دیگر در میانه اقیانوس و یا خاموش نمودن سیستم ارتباطاتی کشتی استفاده می کند.

۷- در عین حال که سرمایه گذاری در حوزه های انرژی های پاک هر روز جذابتر شده و هزینه تولید انرژی های تجدیدپذیر کاهش می یابد، اما صنایع نفت و گاز همچنان مزیت های نسبی خود را دارا هستند. در ایالات متحده آمریکا یک شرکت سرمایه گذاری خصوصی در حال سرمایه گذاری ۹۰۰ میلیون دلاری برای پرداخت جهت انجام عملیات برای یافتن حوزه های نفت و گاز جدید است. این شرکت در حال خرید مجوزهای اراضی کشاورزی برای عملیات اکتشاف است. در همین حال در اروپا، دانمارک اعلام کرد که از سال ۲۰۵۰ به بعد نفت و گاز تولید نکرده و به استخراج این سوخت فسیلی پایان می دهد. در خاور دور

ژاپن اعلام کرد که تا ۲۰۳۵ دیگر خودرو با سوخت های ناشی از انرژی فسیلی در کشورش وجود نخواهد داشت. و همه خودروها برقی خواهند شد.

۸- روسیه همچنان مهمترین عرضه کننده گاز طبیعی به اروپاست. ۴ کریدور اصلی ارسال گاز از روسیه به اروپا عبارتند از نورد استریم، یامال-اروپا، اوکراین، و ترک استریم. از ابتدای سال جاری تا آخر ماه نوامبر روسیه ۱۲۴ میلیارد متر مکعب گاز به اروپا صادر کرده است. بیشترین مقدار گاز در سال جاری در ماه نوامبر به مقدار ۴۳۹ میلیون مترمکعب در روز و یا ۱۳,۱۸ میلیارد متر مکعب فقط در نوامبر صادر شده است. بیشترین مقدار از طریق برادری یعنی خطوط لوله بجامانده از دوران شوروی از اوکراین صادر می شود. پیش بینی می شود در ۲۰۲۱ از این خط، گاز پروم ۴۰ میلیارد متر مکعب گاز به اروپا صادر کند. از خط یامال-اروپا از طریق روسیه سفید به لهستان در ماه نوامبر مقدار ۳,۰۵ میلیارد متر مکعب صادر شده است. از خط لوله ترک استریم روسیه در ماه نوامبر ۴,۷۴ میلیارد متر مکعب گاز به اروپا صادر کرده است. قرار است از ترک استریم مجموعاً حدود ۳۲ میلیارد متر مکعب گاز صادر شود. از ابتدای سال جاری ۱۶ میلیارد متر مکعب بر سال از گاز ترک استریم در ترکیه مصرف شده و ۱۶ میلیارد متر مکعب بر سال نیز به بلغارستان، یونان و مقدونیه صادر شده است. این خط جایگزین خط ترانس بالکان شوروی از طریق اوکراین شده و قرار است از ابتدای ۲۰۲۱ تا مجارستان نیز برسد. این خط لوله در نزدیکی مرز ترکیه و بلغارستان از بستر دریای سیاه به ساحل ترکیه می رسد. سالهاست که ایران دومین دارنده ذخائر گازی جهان از فهرست عرضه کنندگان گاز به اروپای متقاضی انرژی حذف شده است.

۹- ترکیه در روزهای اخیر دست به چند ابتکار زده است که مناسب است به آنها توجه شود. ابتدا در یک توافق که در آنکارا به دست آمد، قطر سهام برخی از بخش های اقتصادی ترکیه را خریداری و به اقتصاد مشکل دار ترکیه کمک قابل توجه کرد. گرچه مخالفان اردوغان اینگونه سرمایه گذاری های قطر را در منطقه به نوعی حمایت امیر قطر از سلسله مراتب حاکم بر آنکارا می بینند، اما اعلام سرمایه گذاری جدید قطر باعث تحرک در بازار سهام استانبول شد. صندوق توسعه ملی قطر ۱۰ درصد از سهام بورس استانبول را خریداری نمود. همچنین طرف قطری موافقت کرد که در پروژه بزرگ فروشگاه های استتیه پارک و همچنین توسعه بنادر استانبول سرمایه گذاری کند. بیشترین حجم سرمایه گذاری در ترکیه از آن هلدن با ۳۳ میلیارد دلار و سپس قطر با ۲۲ میلیارد دلار است. از طرف دیگر ترکیه اعلام کرد که با پایان یافتن ماموریت کشتی اکتشافی-تحقیقاتی خود در شرق مدیترانه، این کشتی به بندر باز گشته است. حضور کشتی ها و فعالیت آنها برای اکتشاف نفت و گاز در آبهای مورد ادعای یونان و قبرس باعث تنش مابین ترکیه و اروپای متحد شده بود. در همین حال اعلام شد که امارات عربی متحده در رزمایش دریایی در شرق مدیترانه شرکت می کند. این رزمایش در روزهای ۳۰ نوامبر تا ۶ دسامبر همراه با فرانسه، یونان، قبرس، و مصر برگزار می شود. قبل از آن امارات یک توافق مبتنی بر مشارکت استراتژیک با یونان امضا کرده بود. رقابت بین امارات و قطر حالا به دریای مدیترانه کشیده شده است. نشانه هایی از میانجی گری آمریکا در حل اختلافات مابین عربستان سعودی و امارات عربی متحده از یکسو و قطر از سوی دیگر بچشم می خورد. کوشش مشاور رئیس جمهور آمریکا با امیر قطر ملاقات کرده و قرار است در روزهای آینده با محمد بن سلمان ولیعهد عربستان سعودی نیز مذاکره نماید. بنابر گزارش الجزیره قرار است در این هفته اعلامیه ای مبنی بر توافق مابین قطر و عربستان منتشر شود. اما وزیر خارجه قطر در این مورد با لحن محتاطانه تری صحبت کرد.

